

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС»**

«Мистецтво джазу»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Оркестровий клас» входить до циклу обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки. Процес вивчення дисципліни «Оркестровий клас» спрямований на розкриття як індивідуальних творчих здібностей здобувача вищої освіти, так і формування навичок колективного музикування, розвитку ансамблевого мислення, уміння взаємодіяти з диригентом та іншими виконавцями, що у комплексі сприяє становленню професійної майстерності майбутнього музиканта.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральні компетенції (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетенції (ЗК)

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетенції (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 20, Курси I — IV, Семестри I — VIII, загальний обсяг — 570 годин, з них аудиторних — 570 години. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 12, Курси I — III, Семестри I — VI, загальний обсяг — 570 годин, з них аудиторних — 570 години.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Оркестровий клас» є поетапна професійна підготовка висококваліфікованих фахівців-виконавців, які протягом свого навчання повинні оволодіти ансамблевою та виконавською майстерністю, необхідною для самостійної творчої діяльності як учасників біг-бендів, камерних джазових колективів, солістів концертних програм, студійних музикантів, а також для роботи у філармонійних установах, культурно-мистецьких центрах та сучасних концертних проєктах.

Програмні результати навчання (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 7 Використовувати відповідні інформаційні, технічні, цифрові ресурси для запису та/або аранжування музичних композицій, розробки музично-інформаційних презентацій, опрацювання нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для

власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Дисципліна «Оркестровий клас» вивчається протягом усіх років навчання. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані на попередньому освітньому рівні – початкової спеціалізованої музичної освіти. «Оркестровий клас» безпосередньо пов'язаний з такими дисциплінами, як «Теорія музики», «Імпровізація», «Аранжування та композиція», «Історія джазу», «Виконавська практика» тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ. Заняття з дисципліни «Оркестровий клас» будуються на основі навчальної програми, послідовно розробленої викладачем даного курсу, яка формується з урахуванням індивідуальних можливостей студента та завдань, поставлених перед колективом. Кожного семестру протягом перших років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість творів різних жанрово-стильових напрямів джазової музики (свінг, бі-боп, латина, ф'южн тощо), що визначається цикловою комісією. Протягом останнього року навчання відбувається підготовка підсумкової програми для іспиту та атестаційного концерту. У робочих програмах, що зберігаються на циклових комісіях, вказані орієнтовні репертуарні блоки та тематичні напрями, які є обов'язковими.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Оркестровий клас» реалізується у вигляді колективних репетицій, секційних занять (робота з групами інструментів), індивідуальної підготовки партій та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:

- словесні (бесіда, пояснення, інструктаж диригента);
- наочні (ілюстрування, демонстрування зразків виконання, прослуховування аудіо- та відеоматеріалів, самостійне спостереження);
- практичні (ансамблева гра у складі оркестру, секційна робота, індивідуальне відпрацювання партій).

2. За організаційним характером навчання:

- методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю та самоконтролю у навчанні (колективне прослуховування, диригентські зауваження, самоаналіз);
- бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:

- індуктивно-дедукційні,
- репродуктивні,

- проблемні,
- інтерпретаційні,
- постановочно-аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ. Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль і проводяться у формі колективних прослуховувань та концертних виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями.

До основних форм поточного, семестрового та підсумкового контролю відносяться: прослуховування окремих секцій (груп інструментів) та повного складу оркестру; виконання репетиційних та концертних програм, що включає читання нот з листа, роботу з ритмікою та ансамблевою злагодженістю; презентація тематичних програм академічних концертів; виконання семестрової програми з метою оцінки результатів навчання за семестр.

Підсумкова атестація у формі екзамену здійснюється з метою підведення підсумків навчального курсу та представляє собою виконання концертної програми у складі джазового оркестру в обсязі, визначеному кожною цикловою комісією.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»).

Курс передбачає колективну та самостійну роботу. Середовище на заняттях є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допускається порушення академічної доброчесності.

Пропуски репетицій здобувачами припустимі лише з поважних причин та підлягають обов'язковому відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аду Д. Т., Вишнепольський О. Й., Лебедева Н. В. Мистецтво джазу: історія, теорія, методика: навчально-методичний посібник для студентів музичних закладів вищої освіти. К.: Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра, Lat&K, 2019. 192 с.
2. Апатський В.М. Методика постановки виконавського дихання музиканта-духовика. // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Вип. 1. Рівне: Волинські обереги, 2006. С. 10–16
3. Барановська М. С. Естрадно-вокальна музика в Україні кінця ХХ ст.: тенденції розвитку // Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2013. Вип. 28. С. 5–11
4. Воропаєва О. В. Джазінг як форма взаємодії академічного та «третього» пластів у джазі: автореф. дис. ... канд. Мистецтвознавства. Харків, держ. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. 2009. 16 с
5. Давидов С. П. До питання про інтерпретацію тексту в джазовій музиці /

- Сергій Давидов // Київ. Музикознавство: зб. 2м./[упоряд. В.Г. Москаленка]. - К., 2001. -Вип. 7. - С. 180-191.
6. Давидов С. П. Специфіка фактури в джазовій імпровізації / Сергій Давидов // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії та практики освіти: зб.наук. 2м./Харк. держ. Ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. - Харків, 2009. -Вип. 25. - С. 301-308
7. Костеньов О. Л. Джазова інструментальна музика другої половини ХХ – початку ХХІ століття: виразово-стильові та культурологічні аспекти. Мистецтвознавчі записки: зб. наук.праць. 2021. Вип. 39. С. 184-189.
8. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес: навчально-методичний посібник. Вінниця: Нова книга, 2013. 368 с
9. Пасічняк Л.М. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни «Оркестрове диригування» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, Нова Зоря, 2012. 72с.
10. Ракочі В.О. Оркестр у музичному просторі Європи XVII – ХХІ століть. Витоки. Трансформації. Концепції: монографія. Київ : КМAM ім. Р.М.Глієра, 2020. 352 с.
11. Рябуха Н.О. Виконавська інтерпретація як метод пізнання музичного твору. Вісник ХДАДМ: зб. наук. праць. Харків, 2009. № 16. С. 135–142
12. Сирятська Т.О. Виконавська інтерпретація в аспекті психології музиканта артиста:дис. ... канд.. мистецтв. Харків: ХДУМ імені І.П. Котляревського, 2008
13. Юферова А.В. Музичні комп'ютерні технології в комунікаційних процесах у сучасній українській музиці». Дисс... на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 – Музичне мистецтво. 2021 р
14. Василевич М.О. Формування досвіду сценічної витримки виконавців-інструменталістів у системі професійної мистецької освіти // Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття. – Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: 2016. - 751 с.

Допоміжна:

Труба (Trumpet)

1. Вишнепольський О. Труба – ступені досконалості. К.: «Ходак», 2004. 24 с.
2. CHARLES COLIN (VOLUMEN - I).
3. The Language of Modern Jazz Improvisation for Trumpet Volume 2 by Philip Tauber. Solo Fluency. Seedling Music Publishing, LLC Carson City, Nevada. 2009. 727 p.
4. The Language of Modern Jazz Improvisation for Trumpet Volume I by Philip Tauber. Solo Fluency. Seedling Music Publishing, LLC Carson City, Nevada. 2009. 411 p.

Фортепіано

5. Diaz O. Latin jazz piano technique. New York, 1990.

6. Levine M. The jazz piano book. New York, 1989.
7. Mann M. Jazz improvisation for the classical pianist. New York, 1978.
8. Press. New York. 1968.
9. Schuller Gunther. The swing era. The development of jazz. 1930-1945. Oxford University Press. New York. 1989.

Джазовий вокал

10. АбтФ. Вокалізи. Інтернет-ресурс
11. Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу і фортепіано/
<https://klavier.zakupka.com/uk/p/4583407-vilinskaya-i-vokalizy-dlya-srednego-golosa-i-fortepiano/>
12. Вокалізи для середнього голосу. К., 1989.
13. ЗейдлерГ. Вокалізи. Інтернет-ресурс
14. The New Real book Vol.1
15. The New Real book Vol.2
16. The New Real book Vol.3
17. The Latin Real Book
18. Jazz Fake Book
19. The Real Vocal Book Vol.1; Vol/2
20. The Real Jazz Book (vocal)
21. Aebersold Jamey. When I Fall in Love” Volume 110; Romantic Ballads.
22. Aebersold Jamey. It Had to be you Volume 107; 24 Standarts
23. Aebersold Jamey. Embraceable you” Volume113; 12 Standarts
24. Stoloff Bob Scat Vocal Improvisation Techniques

Тромбон

25. Kunitz H. Posaune. Leipzig, 1959.
26. LaffosseF. Tzaitedepedagogiedutromboneacoulisse. Paris, 1995.
27. Симоненко В. Мелодії джазу. Київ, 1972.

Бас-гітара

28. Марков Ю. Гами і арпеджіо для бас-гітари. К, 1987.
29. Джазові та джаз-рокові твори для дуету бас-гітар /перекл. Ю. Маркова (рукопис)
30. Джазові твори для бас-гітари /обр., перекл., транскр. Ю. Маркова (рукопис)
31. Bebop Bass /Transcription & compilation by Harold Miller – USA
32. Carter Ron. Bass Lines N15 – Jamey Abersold, 1983

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека – www.libr.dp.ua
2. <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
3. <https://www.facebook.com/groups/artdominanta>
4. <https://www.facebook.com/groups/112289782713629/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>

6. Україніка наукова: національна реферативна база. URL:
<https://ube.nlu.org.ua/>
7. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
8. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
9. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>
10. Сайт Національної спілки кобзарів України. Ноти URL:
<https://kobzari.org.ua/?page=noty>